

Огляд електронних видань з питань кар'єри та технологій кар'єрного просування.

Біскуп В.С

Планування свого майбутнього стосується практично кожної людини, яка дбає про розширення своїх життєвих перспектив, зацікавлена у покращенні свого соціального та матеріального статусу, намагається самостійно управляти своїм життям і, загалом, прагне бути господарем власної долі. Один з компонентів успішності у світі гострої конкуренції є побудова такої кар'єри, яка приносить не тільки фінансовий успіх, але й задоволення від своєї діяльності, сповнена впевненим поглядом у майбутнє. За свідченням сучасних дослідників кар'єри, сьогоднішні реалії далекі від тенденцій, які панували у недалекому минулому. Гасло «Одна робота – одна кар'єра» вже надбання історії. Кризові явища в економіці, нестабільність у політичній сфері, швидкий розвиток технологій, стрімке застарівання знань – це неповний перелік тих рис, які характеризують сьогоднішній надзвичайно динамічний світ. За таких умов сучасний працівник повинен постійно бути готовим змінити не лише місце роботи, а, можливо, і сферу діяльності.

Час швидких змін насичений не тільки нестабільністю й невизначеністю; він, окрім цього, пропонує більш сучасні методи пошуку роботи, самопрезентації, можливості безперервно оновлювати свій багаж знань, динамічно реагувати на вимоги зовнішнього середовища. Побудова кар'єри, її успішна реалізація повинні опиратись на всі можливі заходи, як то: розширення свого соціального капіталу, налагодження перспективних і дружніх зв'язків з широким колом людей, участь у тренінгових групах чи курсах підвищення кваліфікації. Поряд з цим надійним союзником в індивідуальному зростанні і просуванні є активне використання електронних ресурсів та електронних видань, тематично присвячених питанням кар'єри, технологіям кар'єрного просування, кар'єрному консультуванні, порадам

стосовно підвищення своєї професійної майстерності.

Наразі проблема полягає у тому, що на сьогоднішній день поза увагою науковців залишається систематичний огляд та моніторинг електронних видань та електронних ресурсів, присвячених питанням кар'єри, відсутня їх класифікація та змістовний аналіз.

Сама по собі проблематика вивчення кар'єри широко представлена в науковій літературі. Вагомий внесок у дослідження кар'єрних процесів внесено вченими, які ведуть наукову роботу у галузі менеджменту та управлінні трудовими ресурсами: розроблено теорію та технологію управління людськими ресурсами, визначено особливості поведінки персоналу організації (Кібанов А.Я., Захаров Д.К., Дуракова І.Б., Одегов Ю.Г.), проаналізовано основи трудової мотивації персоналу, здійснено системний підхід до управління персоналом організації, планування службової кар'єри та розстановки персоналу (Егоршин А.П., Філімонова С.Г., Базарова Т.Ю., Еремина Б.Л., Беяцкий Н.П., Шекшня С.В.).

Поряд з цим ведуться наукові дослідження з приводу вивчення новітніх інтернет-технологій, суті та змісту електронних видань та електронних ресурсів (Демкін В.П., Можєв Г.В., Вуль В.А.).

Проте безпосередньо поєднання інтернет-технологій, електронних ресурсів і електронних видань з кар'єрними процесами, спроби дати їх чітку класифікацію не знаходять належного висвітлення у вітчизняній науці. Тому видається слушним здійснити систематизацію електронних видань, тематично пов'язаних з розвитком кар'єрних процесів, дати аналіз їх змістового наповнення.

Перш ніж перейти безпосередньо до огляду електронних видань, які висвітлюють питання кар'єри, необхідно визначитись із сутністю такого поняття, як «електронне видання».

Як зазначає В.А. Вуль [1], спочатку електронні видання існували як аналог друкарських, але на нематеріальних носіях. Згодом поняття «електронні видання» почало включати тексти книг, журналів і

газет, які поширюються в будь-якому текстовому або іншому форматі, наприклад, в гіпертекстовому (HTML) або одному із стислих форматів (ZIP, ARJ, RAR, WINZIP тощо). В останнє десятиріччя XX століття у складі електронних видань почали застосовуватися ще і мультимедійні компоненти, під якими маються на увазі цифрові звукові або відеофрагменти, а також анімаційні вставки в основну частину видання. В останні декілька років з'явилися мережеві електронні видання. У даний час в мережі Інтернет існує значна кількість сайтів, що є, по суті, електронними виданнями, тобто аналогами книг або брошур, але тільки в електронному мережевому форматі.

Серед сучасних суто українських електронних видань можна назвати такі найпомітніші жанри: звуко- й відеозаписи, в основному, музично-розважальні; збірки навчальних, художніх та ділових текстів; лінгвістичні засоби (словники, програми перевірки орфографії тощо). Видаються мультимедійні додатки до традиційних журналів і книг. Всі поважні періодичні видання, радіомовні компанії та телеканали мають власні електронні версії в Інтернеті. Спеціалізованими видавництвами до широкого вжитку пропонуються електронні довідники, наповнені найрізноманітнішою інформацією [2].

Класифікація електронних видань може вестися за декількома ознаками. Проте у науковій літературі існують певні розбіжності з цього питання. Найбільш суттєвими ознаками класифікаціями, на думку В.А. Вуль, виступають:

- періодичність видання;
- коло споживачів продукції;
- вид видання;
- спосіб розповсюдження;
- формат видання.

Інші автори наводять більш розгалужену класифікацію електронних видань [3]:

- наявність друкарського еквівалента;

- природа основної інформації;
- цільове призначення;
- технологія розповсюдження;
- характер взаємодії користувача і електронного видання;
- періодичність;
- структура.

За способом розповсюдження всі електронні видання поділяються на дві великі групи, а саме:

- поширювані на фізичних носіях, переважно компакт-дисках;
- поширювані в мережевих середовищах: як локальних (наприклад, мережева електронна бібліотека університету), так і глобальних.

Оскільки кар'єра – це динамічна складова індивідуального життя, яка включає в себе і процес, і результат кар'єрного шляху, то класифікацію електронних видань необхідно здійснювати з урахуванням наведених особливостей.

Видається за доцільне у якості робочої сформулювати наступну класифікацію електронних видань з питань кар'єри:

- електронні видання, які за своїм змістом носять науковий характер і направлені на розгляд теоретичних та практичних питань планування, формування і реалізації кар'єри, а також електронні видання, які виступають як засіб навчання, за допомогою яких здійснюється формування нових знань, збагачення професійного багажу, формування та удосконалення професійних навичок;

- електронні видання профорієнтаційного та консультативного спрямування, основне призначення яких надати довідкову інформацію з питань кар'єри;

- електронні видання пошукового змісту, організовані таким чином, щоб надавати інформацію про вільні робочі місця, поєднувати запити роботодавців і працівників;

Дамо більш детальну характеристику наведеним елементам класифікації та визначимось з їх змістовим наповненням.

Наукові електронні видання представлені он-лайн журналами, підручниками, посібниками, довідковою літературою, в яких, в основному, висвітлюються практичні й теоретичні питання планування кар'єри, шляхи її реалізації, даються поради стосовно ефективного управління кар'єрними процесами на рівні як всієї галузі, так і на окремому підприємстві зокрема.

Прикладами таких електронних видань можна вважати спеціалізовані ресурси, на яких викладається систематизована інформація, присвячена як керівникам та спеціалістам з розвитку кар'єри, так і безпосередньо працівникам. Палітра електронних видань цієї категорії досить різнобарвна. Для прикладу наведемо лиш деякі з них. Серед російськомовних видань варто вказати на електронний журнал «Работа с персоналом: подбор, обучение, мотивация» (www.hr-journal.ru), на сторінках якого розміщено статті, присвячені різним аспектам управління персоналом, розвитку і плануванню їх кар'єри. Серед подібних видань можна також назвати «Управление персоналом» (www.top-personal.ru), «Ежемесячный дайджест для профессионалов в области HR и внутрикорпоративной коммуникации» (www.hrdigest.ru). Україномовні ресурси представлені Інтернет-порталом для управлінців www.management.com.ua., який є віртуальним середовищем для професіоналів у галузі управління, сайтом <http://www.hr-ua.com>., що представляє співдружність менеджерів з управління персоналом.

Наукова література, посібники, підручники з питань кар'єри, з планування та організації кар'єрного простору широко представлені в мережі. В основному це електронні видання, які мають свій друкований аналог. Також існують електронні видання, розміщені на жорстких носіях. Наприклад, «CD-ROM. Бизнес курс. Карьера и менеджмент». На цьому дискові зібрані поради, рекомендації, які стосуються аналізу ситуацій, які виникають в професійному середовищі; методики та вправи, інтерактивні

завдання, які допомагають виробити оптимальний підхід до управління своїм часом.

До наступної категорії електронних видань відносяться ресурси, метою яких є надання кваліфікованих порад з приводу вибору професії, забезпечення необхідними знаннями при виборі майбутньої професії. Профорієнтаційні видання призначені як для молоді, яка стоїть на шляху до свого майбутнього, так і для людей, які з тих чи інших причин вимушені змінити профіль діяльності і потребують необхідної допомоги у цьому питанні. Прикладами таких електронних ресурсів може слугувати сайт «Профкарьера: консультирование по построению карьеры и трудоустройству» (www.proforientator.ru), на якому розміщена інформація про комплексні послуги з вибору кар'єри і працевлаштування для випускників ВНЗ, наводяться поради стосовно вибору майбутньої професії, пропонуються психологічні тести профорієнтаційного спрямування в режимі он-лайн. Аналогічними в російськомовному Інтернеті є наступні ресурси: <http://career.ru>, www.e-graduate.ru. На цих сайтах можна знайти велику кількість корисних інформаційних матеріалів, які стосуються планування та реалізації кар'єри. В українському он-лайн просторі варто звернути увагу на портал професійного консультування (<http://profi.org.ua>), який пропонує низку тестів профорієнтаційного спрямування, словник та рейтинг професій, професіограми.

Електронні видання пошукового змісту орієнтовані переважно на інформування потенційних працівників про вакантні робочі місця, необхідні вимоги, які висуваються роботодавцями до претендентів. На таких ресурсах можна помістити резюме, подати своє оголошення, обрати найоптимальніший варіант роботи. Видання такого змісту представлені електронними газетами, спеціалізованими сайтами, на яких завжди можна отримати останні пропозиції ринку праці. Серед українських Інтернет-видань варто звернути увагу на портал <http://www.jobs.ua>, де можна здійснювати розширений пошук роботи по базі вакансій з можливістю задавати

необхідні критерії відбору, розмістити резюме і отримати поради з приводу його написання. До подібних видань відносяться всеукраїнський сервер працевлаштування <http://www.rabota2000.com.ua>., системи пошуку роботи <http://www.rabotaplus.com.ua>, <http://www.jobportal.com.ua> тощо.

Наведений огляд лише започатковує систематичний аналіз електронних видань, присвячених кар'єрі та її супутнім складовим. Як вже зазначалось, на сьогоднішній день відсутнє вивчення електронних видань, тематично присвячених питанням кар'єри, немає їх чіткої класифікації за тими чи іншими ознаками. Створення впорядкованої системи електронних видань в галузі вивчення кар'єри є корисним як для керівників, спеціалістів, які зацікавлені у розвитку кар'єрного потенціалу робітників, так і для самих працівників. Оперативність, доступність, своєчасність, наочність таких видань сприятиме підвищенню кар'єрних компетенцій, розвитку необхідних знань в управлінні кар'єрою.

Використані джерела:

1. Вуль В.А. Электронные издания [Електронний ресурс]: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook119/01/index.html>.
2. Лисенко В. Особенности электронных изданий [Електронний ресурс]: <http://1000years.uazone.net>.
3. Демкин В.П., Можаяева Г.В. Классификация образовательных электронных изданий: основные принципы и критерии. Методическое пособие для преподавателей [Електронний ресурс]: <http://www.ict.edu.ru/ft/003621/1.html>

Джерело: Біскуп В. Огляд електронних видань з питань кар'єри та технологій кар'єрного просування // Сборник научных трудов по материалам международной научно-практической конференции «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития '2009». Том 5. Педагогика, психология и социология. – Одесса: Черноморье, 2009. С. 3-7